Kuntaliitto
Kommunförbundet

Lausunto

Dnro 985/03/2016

Kari Sjöholm

17.10.2016

Eduskunnan sivistys- ja tiedejaosto

Kuuleminen 14.10.2016, lisäselvitys lausuntoon

Kunnan vastuu ja tehtävät hallituksen nuorisolakiesityksessä

Sivistys- ja tiedejaoston pyynnöstä seuraavassa tarkastellaan lyhyesti hallituksen nuorisolakiesityksen (8§) ja voimassa olevan nuorisolain kuntapykälien (7§) eroja ja yhtäläisyyksiä.

Hallituksen esityksessä eduskunnalle uudeksi nuorisolaiksi kunnan vastuusta ja tehtävistä (8§) todetaan, että

”nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Toteuttaessaan 2 §:n tavoitteita ja lähtökohtia kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Kunnan tulee 1 momentissa tarkoitettua tehtävää hoitaessaan olla tarpeen mukaan yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien viranomaisten sekä nuorten, heidän perheidensä, nuorisoalan järjestöjen ja muiden nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa.”

Hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 111/2016 vp) todetaan, että nuorisotyö ja -politiikka kuuluisivat edelleen kunnan tehtäviin. Toteuttaessaan ehdotetun lain 2 §:n tavoitteita ja lähtökohtia kunnan tulisi paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Perusteluissa on edelleen todettu kuntien nuorisotyön piiriin kuuluvan esimerkiksi nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimitilojen ja harrastusmahdollisuuksien sekä tieto- ja neuvontapalveluiden tarjoaminen, nuorisoyhdistysten tukeminen, liikunnallinen, kulttuurinen ja kansainvälinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus, nuorten työpajapalvelut ja etsivä nuorisotyö.

Hallituksen esityksen muotoilua ns. kuntapykälän osalta voidaan jopa pitää tiukkana, todetaanhan siinä eritäin selvästi, mitä kunnan tulee tehdä. Yksityiskohtaisissa perusteluissa on lisäksi mainittu myös ne kaikki toiminnot, jotka voimassa olevassa nuorisolaissa on lueteltu. Rahoitusperiaatteen mukaan kunnille ei voi säätää uusia tehtäviä, vaan ne tulee valtion erikseen rahoittaa jos niin tehdään.

Kunnan vastuupykälän lisäksi hallituksen esityksessä on omat pykälänsä monialaisesta yhteistyöstä, etsivästä nuorisotyöstä, tietojen luovuttamisesta etsivälle nuorisotyölle, nuorten tietojen käsittelystä etsivässä nuorisotyössä, nuorten työpajatoiminnasta sekä nuorten osallistumisesta, vaikuttamisesta ja kuulemisesta. Toiminnan kehittäminen ei ainakaan pykälien vähyydestä ole kiinni.

Nykyisessä nuorisolaissa kunnan vastuusta ja tehtävistä (7§) todetaan; että

”nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Nuorisotyön toteuttamisesta vastaavat kunnat, nuorisoyhdistykset ja muut nuorisotyötä tekevät järjestöt. Nuorisotyön palveluja voidaan tuottaa myös alueellisesti kuntien yhteistyönä. Kunnan nuorisotyöhön ja -politiikkaan kuuluvat nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tuki, liikunnallinen, kulttuurinen, kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus sekä tarvittaessa nuorten työpajapalvelut ja etsivä nuorisotyö tai muut paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivat toimintamuodot. Nuorisotyötä ja -politiikkaa toteutetaan monialaisena yhteistyönä sekä yhteistyönä nuorten, nuorisoyhdistysten ja muiden nuorisotyötä tekevien järjestöjen kanssa.”

Voimassa olevan nuorisolain aikana kuntien nuorisotyön henkilöstö on esimerkiksi viimeisen viiden vuoden aikana kasvanut yli puolessa kunnista. Etsivää nuorisotyötä kunnissa tekee nyt

noin 500 työntekijää, jotka tavoittavat vuosittain yli 24 000 nuorta. Nuorten työpajoja on noin 200 kunnassa ja niissä käy vuosittain noin 14 000 - 15 000 alle 29 -vuotiasta nuorta. Nuorten tieto- ja neuvontapalveluja on noin 250 kunnassa ja kaikkiaan kuntien nuorisotoimi työllistää lähes 3400 työntekijää. Kunnissa on lisäksi noin 1000 nuorisotilaa. Kunnat käyttävät nuorisotyöhön vuosittain noin 220 miljoonaa euroa. Valtion vuosittainen panos nuorisotyöhön on noin neljä kertaa pienempi kuin kuntien nuorisotyöhön käyttämä euromäärä.

Kunnat ovat erikokoisia ja väestörakenteeltaan erilaisia. Tämän vuoksi on tärkeää lisätä kuntien mahdollisuutta järjestää nuorisotoimialan palvelut aina paikallisiin olosuhteisiin ja ennen muuta nuorten tarpeisiin sopivalla tavalla. Kunnat ovat jo voimassa olevan lain aikana varsin tehokkaasta hoitaneet esimerkiksi etsivän nuorisotyön tavoittamalla laajan nuorisojoukon. Nuorten työpajatoiminnasta on hyviä tuloksia jne. Kuntaliitto ei näe mitään järkevää perustetta ”kiristää” kuntien vastuuta nuorisotyön paikallisessa toteuttamisessa säätämällä lisää uusia tehtäviä kunnille.

SUOMEN KUNTALIITTO

Terhi Päivärinta
johtaja, opetus ja kulttuuri

Kari Sjöholm
erityisasiantuntija